

Predbežné stanovisko SR k pripravovanému 8. rámcovému programu ES pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity a 8. rámcovému programu EURATOM v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy

Úvod:

Hlavným nástrojom EÚ na podporu výskumu a vývoja sú rámcové programy ES pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity a rámcové programy EURATOM v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (ďalej len „RP“).

RP majú prispieť k rastu ekonomiky EÚ a jej konkurencieschopnosti a zvyšovaniu zamestnanosti. V súlade so schválenou Stratégiou Európa 2020 sa budú v budúcnosti čoraz viac orientovať aj na riešenie globálnych výziev, ktorým budú členské štáty EÚ čeliť.

Zelená kniha „Od výziev k príležitostiam: Vytváranie spoločného strategického rámca financovania výskumu a inovácií EÚ“:

http://ec.europa.eu/research/csfr/pdf/com_2011_0048_csf_green_paper_sk.pdf

Účasť v projektoch RP je pre slovenských účastníkov výzvou, prináša nielen možnosť účasti na excelentných výskumných projektoch s európskym rozmerom, ale zároveň pomáha rozvíjať kontakty a spoluprácu so špičkovými európskymi pracoviskami výskumu a vývoja.

Aktuálne sa implementuje **“7. rámcový program Európskeho spoločenstva pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity (2007-2013) a 7. rámcový program EURATOM v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007-2011)”** (ďalej len **“7. RP”**). V rámci rozpočtu 7. RP je na podporu európskeho výskumu a vývoja v rokoch 2007-2013 vyčlenených viac ako 53 miliárd eur. 7. RP podporuje výskum a vývoj v 20 tematických prioritách a je otvorený širokému spektru účastníkov zahŕňajúcemu organizácie výskumu a vývoja, podnikateľské subjekty, ale aj individuálnych výskumníkov.

Zároveň s prebiehajúcim strednodobým hodnotením doterajšej implementácie 7. RP sa v súčasnosti začína vytvárať vízia nasledujúceho **„8. rámcového programu ES pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity a 8. rámcového programu EURATOM v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy“** (ďalej len **„8. RP“**), ktorý bude hlavným nástrojom financovania výskumu a vývoja v EÚ na roky 2014-2020. Očakáva sa, že prvé dokumenty k 8. RP zverejní Európska komisia koncom roku 2011.

Správa expertnej skupiny Európskej komisie k strednodobému hodnoteniu 7. RP:

http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf#view=fit&pagemode=none

Je veľmi dôležité, aby sa SR už v tomto období aktívne zapojila do formovania obsahu 8. RP a prezentovala svoje názory na základný rámec 8. RP a snažila sa prispieť k tvorbe 8. RP ako úspešného programu, ktorý výrazne pomôže k vytvoreniu Európskeho výskumného priestoru

a rastu EÚ a zároveň sa snažila tento proces ovplyvniť tak, aby bol v rámci 8. RP vytvorené čo najlepšie podmienky pre účasť slovenských účastníkov.

V tejto súvislosti MŠVVŠ SR pripravilo dokument „Predbežné stanovisko SR k pripravovanému 8. RP.“

Spracovaný dokument si kladie za cieľ zhrnúť prvotné názory SR na podobu pripravovaného 8. RP a pravidiel účasti v tomto programe. Text bol spracovaný v spolupráci s národnými delegátmi 7. RP a národnými kontaktnými bodmi 7. RP, ktorí zastupujú SR v programových výboroch Európskej komisie, zúčastňujú sa na rokovaníach v Bruseli a majú priamu skúsenosť s implementáciou aktuálneho 7. RP a poznatky vyplývajúce z doterajšej účasti SR v 7. RP

Považujeme za dôležité, aby sa k pripravovanému 8. RP vyjadrila predovšetkým slovenská komunita výskumu a vývoja, teda slovenské organizácie výskumu a vývoja, ale aj individuálni výskumníci, ktorí už majú skúsenosti s projektmi v rámci rámcových programov, alebo sa do takýchto projektov chcú zapojiť. Osobitne privítame aj zapojenie podnikateľských subjektov do diskusie.

Dokument preto postúpime na verejnú diskusiu a privítame názory a pripomienky, ktoré sa budeme snažiť následne do dokumentu v čo najväčšej miere zapracovať.

Dokument bude následne zaslaný Európskej komisii a zároveň bude slúžiť ako podklad pre prípravu pozícií SR na rokovania orgánov EÚ.

Predbežné stanovisko SR:

Rámcové programy pre výskum a vývoj – ich úloha

7. RP je hlavným nástrojom, prostredníctvom ktorého Európska komisia spolufinancuje spoločný výskum v rámci EÚ v období rokov 2007-2013 (v rámci tzv. Európskeho výskumného priestoru - EVP). Hlavným cieľom projektov riešených v rámci RP, ktoré musia byť **založené na silnej medzinárodnej spolupráci a excelentnosti**, je dosiahnuť výsledky, ktoré predstavujú **pridanú hodnotu na európskej úrovni**.

Východiská pre návrh ďalšieho RP - postupnosť krokov

Očakáva sa, že jedným zo základných východísk, ktoré vezme do úvahy Európska komisia pri návrhu ďalšieho RP (8.RP) na roky 2014-2020, bude „**Stratégia EÚ-2020**“, ktorú schválila na úrovni premiérov Európska rada v roku 2010. Cieľom tejto agendy je okrem iného prispieť k trvalej udržateľnosti ekonomiky a zamestnanosti, ako aj posilniť ich rast, konkurencieschopnosť a postavenie EÚ ekonomiky v globálnom meradle. V tomto zmysle sa očakáva, že 8. RP sa bude orientovať na **globálne výzvy**, ktoré súvisia napr. s klimatickými zmenami, zdravím a starnutím obyvateľstva, zabezpečením dostatku energií a ich efektívnym využívaním s prihliadnutím na ochranu životného prostredia (tzv. ciele 20-20-20). Komisia predpokladá, že príslušné dokumenty návrhu budúceho 8.RP uvoľní koncom roku 2011. Ich pripomienkovanie zo strany členských štátov v Rade EÚ začne v prvej polovici roku 2012, schválené by mali byť ministerskou Radou pre konkurencieschopnosť (časť výskum) najneskôr do konca roku 2013.

V prvej polovici roku 2010 prebehlo **strednodobé hodnotenie 7.RP** (viď finálna verzia dokumentu „*Interim Evaluation of the Seventh Framework Programme*“ z 12.11.2010) skupinou nezávislých expertov. Komisia na základe tejto správy pripravila odpovede na súbor desiatich odporúčaní (viď „*Communication from the Commission on the Response to the Report of the Expert Group on the Interim Evaluation of the FP7 and the Risk Sharing Finance Facility*“ z 9.2.2011). Maďarské predsedníctvo pripraví k téme návrh záverov Rady, ktoré by po ich schválení v prvom polroku 2011 mala Komisia zohľadniť pri návrhu budúceho 8.RP.

Základný princíp tvorby 8. RP z pohľadu SR

Z pohľadu SR by základným princípom tvorby 8.RP malo byť **vytvorenie stabilných podmienok, ktoré povedú k vyššiemu využitiu potenciálu a kapacít všetkých členských štátov EÚ-27** a krajín pridružených k programu s celkovým pozitívnym dopadom na spoločnosť.

Kontinuita a ťažisko

Súhlasíme so závermi správy „Strednodobého hodnotenia 7.RP“, že treba **zachovať kontinuitu** tak **v nástrojoch**, ktoré sa osvedčili, ako **aj v tematických oblastiach**, kde sa dosiahli vynikajúce výsledky. Z tohto hľadiska považujeme za najdôležitejší nástroj osobitný program 7.RP „Spolupráca“. Domnievame sa, že **ťažisko by malo byť na menších špecificky orientovaných výskumných projektoch** (tzv. STREPs), ktoré sú v porovnaní s veľkými integrovanými projektmi flexibilnejšie tak po stránke financovania, personálneho obsadenia ako aj riadenia, vyhodnocovania a administratívy. SR by ako možné priority uprednostnilo napr. aj výskum klimatických zmien vo vzťahu k (neočakávaným) prírodným katastrofám (napr. povodniam), výskum v oblasti zdravia, energetiky (tak jadrovej ako aj z

obnoviteľných zdrojov) a nových materiálov. Detailný súbor priorít predloží SR na posúdenie v etape pripomienkovania návrhu programu v Rade EÚ v roku 2012.

Základný výskum

Uznávame, že **princíp excelentnosti tímov a ambicióznosť cieľov navrhovaných projektov by mala ostať základným kritériom** pre ich nezávislé hodnotenie. V prípade základného výskumu resp. výskumu na hraniciach poznania v rámci osobitného programu 7.RP „Myšlienky“ by sa však malo **prihliadať väčšou mierou na originalitu myšlienky a jej celospoločenský dopad**. Istým riešením zvýšenia úspešnosti by mohla byť v odôvodnených prípadoch aj **možnosť pripojenia sa vyspelého tímu ku konzorciu aj v etape riešenia**, a to napr. aj v prípade projektov riešených v rámci Spojených technologických iniciatív.

Podpora malých a stredných podnikov a univerzitných tímov, propagácia výsledkov

Podpora malých a stredných podnikov (MSP) v programe 7.RP „Spolupráca“ by mala ostať **zachovaná** minimálne na úrovni doterajších 15 %. Finančný príspevok Komisie pre MSP a univerzity by sa mohol priblížiť k 100 %. Treba **efektívnejšie podporovať verejno-súkromné partnerstvá** a tým aj **prenos získaných výsledkov**, znalostí a vedomostí do praxe. Žiaduca je aj **lepšia propagácia výsledkov výskumu a vývoja a ich sprístupnenie verejnosti**.

Nové prvky v 8. RP - financovanie

S novými prvkami / nástrojmi by sa v pripravovanom 8.RP malo **uvažovať len za predpokladu, že povedú k výraznej pridanej hodnote**. Myšlienku, ktorú naznačujú niektoré členské štáty EÚ vo svojich predbežných pozíciách, **zakomponovať do 8.RP aj prvky inovácií a vzdelávania** (t.j. **celý znalostný trojuholník**), považujeme za veľmi zaujímavú. V tomto prípade však treba počítať s proporcionálnym navýšením celkového rozpočtu 8.RP. Dá sa očakávať a naznačujú to aj skúsenosti zo schvaľovania predchádzajúcich RP, že **detailná diskusia o rozpočte 8. RP** prebehne v Rade EÚ až v poslednej fáze vyjednávania ministrov financií EÚ-27 v rámci prípravy finančného výhľadu na roky 2014-2020 t.j. v druhej polovici roku 2013.

Mobility, rozvoj kariéry

Za veľmi dôležité považujeme **pokračovať intenzívne v podpore mobilit** v rámci schémy Marie Curie, prihliadajúc najmä na rozvoj kariéry začínajúcich a mladých vedeckých pracovníkov.

Výskumné infraštruktúry a úloha Európskeho strategického fóra pre výskumné infraštruktúry (ESFRI), princíp vyváženosti

Budúce veľké výskumné infraštruktúry celoeurópskeho významu (vytipované iniciatívou ESFRI) by mali byť homogénnejšie rozvrstvené v rámci celej EÚ. Návrhy ESFRI by sa mali **zohľadniť už priamo v návrhu budúceho programu**. Voľnejší prístup k špičkovým infraštruktúram takéhoto typu by mal byť samozrejmosťou. **Princíp vyváženosti resp. homogenizácie v rámci celej EÚ** by sa mal premietnuť aj do iných oblastí, jednak pokiaľ sa jedná o **umiestňovanie** ďalších agentúr, znalostných a inovačných spoločenstiev v rámci Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT), ako aj **personálneho obsadenia** (napr. hodnotiteľov projektov, členov expertných komisií, riadiacich výborov, poradných orgánov Komisie atď), v zmysle „rovnakých príležitostí pre všetky členské štáty ES“.

Regióny

S prihliadnutím na možné modifikácie SR navrhuje v budúcom programe 8.RP ponechať **aktivity na podporu výskumu a vývoja v regiónoch.**

Zjednodušovanie

Treba **pokračovať v zjednodušovaní** schém, procedúr, finančných pravidiel, administratívnej záťaže a skracovaní doby medzi podaním návrhu projektu, jeho vyhodnotením a schválením, podpísaním kontraktu a začiatkom prác na projekte, ako aj podávaním správ a auditu (jednoducho – **väčší dôraz klásť na hodnotenie dosiahnutých výsledkov ako administratívu**).

Úloha a postavenie členských štátov

Zároveň si uvedomujeme, že **mnohé zlepšenia sú v rukách inštitúcií a administratív**, ktoré sú v členských štátoch zodpovedné za výskum a vývoj, **ako aj výskumných tímov samotných**. Nie všetky prvky RP sú však vhodné pre menšie členské štáty, ku ktorým patrí napr. aj SR, súvisia jednak s kritickou masou kapacít, dostupnosťou ľudského potenciálu, vybavenosťou laboratórií, ako aj úrovňou vlastného výskumu, vzdelanosti a priemyselnej základne.